

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΠΡΑΞΗ: "ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ"

**Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας
και Θρησκευμάτων**

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

*«Προσαρμογή υλικού για τη διδασκαλία,
εκμάθηση, πιστοποίηση της ελληνικής σε
άτομα με αναπηρίες»*

Διδασκαλία και εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ως δεύτερης/ξένης
για ΑμεΑ, προσαρμογή διδακτικού υλικού : Απώλεια Όρασης

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ, ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΕΣ, ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΥΣ, Ελένη

Δεμίρη-Προδρομίδου και Ρούλα Καμαριανού-Βασιλείου,

Εκδόσεις Μεταίχμιο

ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Σύνταξη: Δήμητρα Ζούμα	Επιμέλεια: Χριστίνα Μητσοπούλου	Υπεύθυνες/οι Παραδοτέου: Άννα Κοκκινίδου Μαρία Δημητρακοπούλου (Γεωργία Ματζουλά, Κυριακή Σπανού & Δημήτριος Τζιμώκας)
----------------------------------	---	--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Στοιχεία του εκπαιδευτή/τριας

1. Φύλο

Άνδρας		Γυναίκα	+
--------	--	---------	---

2. Ηλικία

20-29	
30-39	
40-49	+
49 και πάνω	

3. Σπουδές

Απόφοιτος Φιλοσοφικής Σχολής	+
Απόφοιτος Ξενόγλωσσου Τμήματος της Φιλοσοφικής Σχολής	
Απόφοιτος Ελληνικού Παιδαγωγικού τμήματος	
Απόφοιτος άλλης Σχολής (Παρακαλώ διευκρινίστε)	

3. Επιπλέον σπουδές

Δεν έχω	+
Δεύτερο πτυχίο	
Μεταπτυχιακό σε εξέλιξη	
Μεταπτυχιακό	
Διδακτορικό σε εξέλιξη	
Διδακτορικό	

4. Έτη διδακτικής προϋπηρεσίας

1-5 έτη	
6-10 έτη	
11-15 έτη	
16-20 έτη	+

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

6. Γνώσεις Η/Υ

Δεν γνωρίζω καθόλου	
Έχω βασικές γνώσεις	+
Πολύ καλή γνώση	

Δώστε σύντομη περιγραφή της πιλοτικής εφαρμογής

Τόπος διεξαγωγής

Αίθουσα διδασκαλίας φιλολογικών μαθημάτων (φροντιστήρια, ΚΕΑΤ Θεσσαλονίκης, πρώην Σχολή Τυφλών)

Αριθμός και ηλικία των συμμετεχόντων

Ένας μαθητής ηλικίας 17 ετών (Γ' τάξη ΓΕΛ, μητρική γλώσσα η Αλβανική, γεννημένος στην Αλβανία με διαμονή στην Ελλάδα από την ηλικία των έξι ετών), και η δασκάλα του. (εξατομικευμένη εκπαίδευση)

Κατηγορία ειδικής ανάγκης των συμμετεχόντων

Μαθητής με ολική απώλεια όρασης. Η όρασή του άρχισε να μειώνεται στην ηλικία των 14 ετών ύστερα από αποκόλληση αμφιβληστροειδούς και στην ηλικία των 16 ετών τυφλώθηκε. Ο μαθητής δεν διαθέτει αναπτυγμένες δεξιότητες στη διαχείριση αντικειμένων σε συγκεκριμένο χώρο. Διαθέτει όμως καλές δεξιότητες κινητικότητας. Επίσης είναι κακός αναγνώστης braille, διαθέτει όμως πολύ καλή ταχύτητα στη γραφή στη μηχανή braille.

Πως ήταν δομημένο το πρόγραμμα της πιλοτικής εφαρμογής

Διάρκεια: 4 διδακτικές ώρες

Εκπαιδευτικό υλικό

- απόσπασμα από το εγχειρίδιο «Νέα Ελληνικά για Μετανάστες, Παλιννοστούντες, Πρόσφυγες και Ξένους Γ Επίπεδο «... και καλή επιτυχία σελ. 60-61, 64-65, 66-68»
- β. στοιχεία από τη θεωρία της γραμματικής, σελ. 248 και σελ. 250
- γ. επαναληπτικές ασκήσεις (άσκηση 1) σελ. 263
- δ. λύσεις των ασκήσεων, επανάληψη Α και Β επιπέδου, σελ. 425

Τα στοιχεία αυτά δόθηκαν στο μαθητή σε

- α. εκτύπωση braille όπως αυτά προσαρμόστηκαν για την απτική ανάγνωση και
- β. ψηφιακή μορφή-χωρίς να υποστούν επεξεργασία ώστε να είναι εύχρηστα από αναγνώστη οθόνης

Προετοιμασία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Προκειμένου για την υλοποίηση του σεναρίου διδασκαλίας ετοιμάστηκαν

- α. κάρτες braille - για την παρουσίαση των μορφοσυντακτικών δομών
- β. ανάγλυφη παράσταση βουνού (ΡΙΑΦ)
- γ. αντικείμενα (πέτρες) - για την απτική παράσταση της λέξης «βουνό»
- δ. ψηφιακό και ηλεκτρονικό υλικό (απόσπασμα διάλεξης, τραγούδι) - ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων, απτικής δεξιότητας και ακουστικής δεινότητας

Ο μαθητής χρησιμοποίησε τα παραπάνω καθώς επίσης τη μηχανή braille, τετράδιο braille, τον προσωπικό του Η/Υ (καταγραφή πληροφοριών, ακρόαση διδακτικού υλικού από αναγνώστη οθόνης), ακουστικά.

1η διδακτική ώρα

Στάδιο 1

Πριν το ξεκίνημα του μαθήματος ο μαθητής εξοικειώθηκε με τη διάταξη των επίπλων στην αίθουσα και με την οργάνωση των αντικειμένων στο θρανίο του (μηχανή braille) και τοποθέτησε τον Η/Υ του (αποσυνδέοντας τη μπαταρία και συνδέοντας το καλώδιο στην πρίζα με τη βοήθεια της δασκάλας).

Στη συνέχεια παρέλαβε το εκπαιδευτικό υλικό (κείμενο, ασκήσεις, στοιχεία θεωρίας, επιπρόσθετο λεξιλόγιο και εισερχόμενα κείμενα: απόσπασμα μηχανογραφικού δελτίου) σε απτική μορφή και το τοποθέτησε στο γραφείο αλλά και σε ψηφιακή μορφή (χωρίς τροποποιήσεις για συμβατότητα στη ακρόαση από αναγνώστη οθόνης) και το αποθήκευσε στον Η/Υ του.

Αφού ολοκληρώθηκε η οργάνωση του χώρου ξεκίνησε η υλοποίηση του σεναρίου.

Στάδιο 2 - προαναγνωστικές δραστηριότητες

Πριν την ανάγνωση του κειμένου, πραγματοποιήθηκαν οι δραστηριότητες: εισαγωγή στη θεματική ενότητα με συζήτηση σχετικά με τη σπουδαιότητα της επιλογής επαγγέλματος για τη ζωή του ανθρώπου ακρόαση ελληνικού τραγουδιού (επαγγελματικός προσανατολισμός του Λ. Κηλαηδόνη)

Στάδιο 3 - εισαγωγή λεξιλογίου

Πριν την πρώτη ανάγνωση του κειμένου έγινε η εισαγωγή του νέου λεξιλογίου όπως αυτό παρουσιάζεται στην αρχή του κειμένου:

ο μαθητής κλήθηκε να αποκωδικοποιήσει την πρώτη λέξη από αυτές που βρίσκονται πριν το κείμενο (ενδόμυχος) και να τη γράψει στο τετράδιό του. Διαπιστώθηκε ότι ο μαθητής γνώριζε τη σημασία της λέξης.

Η δασκάλα ενημέρωσε το μαθητή ότι εκείνη θα διαβάσει φωναχτά την ερμηνεία και κάλεσε το μαθητή να τη διαβάσει σιωπηρά απτικά. Η δασκάλα του παρουσίασε το αντώνυμό της και ζήτησε από το μαθητή να γράψει στο τετράδιό του, δίπλα στη λέξη «ενδόμυχος» το αντίθετό της.

Διαπιστώθηκε ότι ο μαθητής γνώριζε τις επόμενες δύο λέξεις (μεσολάβηση και μηχανογραφικό δελτίο)

Με αφορμή την τελευταία λέξη (μηχανογραφικό δελτίο) πραγματοποιήθηκε μια συζήτηση πάνω στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας (βαθμίδες της εκπαίδευσης, εισαγωγή στα Ανώτατα και Ανώτερα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα) και στη συμβολή του στη διαμόρφωση της επιλογής επαγγέλματος.

Στάδιο 4 - 1η ανάγνωση

Ο μαθητής ενημερώθηκε ότι η δασκάλα θα διαβάσει το κείμενο φωναχτά και εκείνος θα διαβάζει σιωπηρά με την αφή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ήδη από την πρώτη πρόταση διαπιστώθηκε ότι ο μαθητής δυσκολευόταν να παρακολουθήσει απτικά την ανάγνωση, λόγω βραδύτητας στην ανάγνωση της γραφής braille (6 λέξεις / λεπτό, κακός αναγνώστης κειμένου braille). Η δασκάλα πρότεινε τη χρήση αναγνώστη οθόνης και ο μαθητής ενεργοποίησε το πρόγραμμα στον προσωπικό του Η/Υ, αφού πρώτα η δασκάλα βεβαιώθηκε ότι είναι ενεργοποιημένη η επιλογή για αναγνώριση των σημείων στίξης που απαντώνται στο κείμενο.

Ακολούθησε η ανάγνωση του κειμένου.

2η διδακτική ώρα

Στάδιο 5 - 2η ανάγνωση του κειμένου

Έγινε αναδρομή στις δραστηριότητες της προηγούμενης διδακτικής ώρας. Ο μαθητής ενημερώθηκε για τις δραστηριότητες που θα ακολουθήσουν, δηλαδή ότι η δασκάλα θα διαβάξει φωναχτά το κείμενο για δεύτερη φορά και ο μαθητής θα παρακολουθεί από τον αναγνώστη οθόνης χρησιμοποιώντας τα ακουστικά του. Η δασκάλα επεσήμανε ότι θα διακόπτει την ανάγνωση σε συγκεκριμένα σημεία, ώστε να εισαχθούν πληροφορίες σχετικά με το λεξιλόγιο, τη γραμματική και τη συντακτικές δομές.

Σημείωσε ότι ο μαθητής μπορεί να τη διακόπτει στην περίπτωση που δεν έχει καταλάβει κάτι ή που θέλει επιπλέον διευκρινήσεις.

Τα μορφοσυντακτικά φαινόμενα (σύνταξη απρόσωπων ρημάτων, σχηματισμός υποκοριστικών, λόγιες καταλήξεις της γενικής του ενικού των θηλυκών ουσιαστικών -η, παράλληλα φωνητικά ζεύγη με διαφορετική σημασία, ρήματα σε -ίζω, -ύζω, ήζω, χρήση του συνδέσμου ενώ ως χρονικός) και τα στοιχεία φωνητικής και συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας παρουσιάστηκαν με τη χρήση καρτών braille, ανάγλυφου σχεδίου και υλικών και καταγραφή στο τετράδιο braille.

Στο τέλος της 2ης διδακτικής ώρας η δασκάλα ενημέρωσε το μαθητή ότι θα αναλάβει ως καθήκον να μελετήσει το σχηματισμό των θηλυκών ουσιαστικών σε -η, σελ. 248 - 249 και το σχηματισμό των υποκοριστικών, σελ. 250 του βιβλίου βλεπόντων.

Ως φύλλα εργασίας δόθηκαν η άσκηση 1, προτάσεις 3, 4, και 8 (επαναληπτικές ασκήσεις σελ. 263-64 του βιβλίου βλεπόντων) και ο σχηματισμός προτάσεων με τα ρήματα ποτίζω, κατακλύζω και πήζω.

Ανάμεσα στην 2η και 3η διδακτική ώρα μεσολάβησε διάστημα δύο ημερών κατά τις οποίες ο μαθητής ασχολήθηκε με την επιτέλεση των καθηκόντων του.

3η διδακτική ώρα

Στάδιο 6 - 3η ανάγνωση

Ο μαθητής παρέδωσε τις εργασίες του σε απτική μορφή (φύλλα braille)

Ακολούθησε η τρίτη ανάγνωση κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η ερμηνευτική προσέγγιση του κειμένου μέσα από τη διαδικασία: «Διάβασε -Ρώτα - Διατύπωσε».

Ο μαθητής κλήθηκε να απομονώσει συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τον μαθητικό πληθυσμό που θα ωφελούνταν από τη διενέργεια ενός τεστ για την επιλογή του σωστού επαγγέλματος,

τα ερωτήματα στα οποία δίνει απαντήσεις το τεστ,

τη μέθοδο και τη διαδικασία που ακολουθείται για τη συμπλήρωση ενός τεστ,

και να βρει το θεματικό κέντρο του κειμένου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Μετά την ολοκλήρωση αυτής της φάσης ο μαθητής ενημερώθηκε για την επόμενη δραστηριότητα, της ακρόασης του αποσπάσματος από διάλεξη σχετικά με την αναγκαιότητα του επαγγελματικού προσανατολισμού. Ενημερώθηκε επίσης ότι πρέπει να εντοπίσει τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία ένας μαθητής θα καταλήξει σε μια απόφαση για την επιλογή του επαγγέλματος που θα ακολουθήσει και να τα σημειώσει στο τετράδιό του.

Η δασκάλα ενημέρωσε το μαθητή ότι η ακρόαση θα γίνει με παρεμβολή εξωτερικών θορύβων ώστε να οξυνθεί η ακουστική του δεινότητα και να ασκηθεί στην κατανόηση ενός προφορικού κειμένου κάτω από ανάλογες συνθήκες. Στην προκειμένη περίπτωση και επειδή στην τάξη υπήρχε ένας μαθητής / εξατομικευμένη εκπαίδευση, οι εξωτερικοί θόρυβοι που επέλεξε η δασκάλα ήταν η ακρόαση ραδιοφωνικού σταθμού και οι εξωτερικοί θόρυβοι του δρόμου από ανοιχτό παράθυρο.

Επίσης ενημέρωσε το μαθητή ότι η ακρόαση του κειμένου θα γίνει από το δικό της αναγνώστη οθόνης (nvda).

Με την έναρξη της δραστηριότητας ο μαθητής ζήτησε να χρησιμοποιήσει το δικό του αναγνώστη οθόνης (jaws). Η δασκάλα συμφώνησε και ζήτησε από το μαθητή να ενεργοποιήσει την επιλογή «συνεχής ανάγνωση». Διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρχε ενεργοποιημένη η σχετική εντολή. Ο μαθητής ζήτησε τη βοήθεια της δασκάλας κατά την ανάγνωση του κειμένου (ανάγνωση στίχο στίχο με χρήση κάτω βέλους για τη μετακίνηση του κένσορα).

Η δασκάλα κάθισε δίπλα στο μαθητή και βοήθησε στη μετακίνηση του κένσορα κατά την ακρόαση.

Ο μαθητής άκουσε όλο το κείμενο. Μετά την ακρόαση κράτησε σημειώσεις στο τετράδιο braille. Ζήτησε όμως να ακούσει ξανά το τελευταίο μέρος της διάλεξης προκειμένου να συμπληρώσει τις σημειώσεις του. Η δασκάλα αυτή τη φορά για να επιταχυνθεί η διαδικασία, διάβασε η ίδια το απόσπασμα. Ο μαθητής ολοκλήρωσε την καταγραφή των σημειώσεων τις οποίες διάβασε στη δασκάλα. Ακολούθησε συζήτηση και διόρθωση των λαθών.

Στάδιο 7

Στη συνέχεια ο μαθητής κλήθηκε να ανατρέξει στη σελίδα 64 του βιβλίου βλεπόντων και να κάνει την άσκηση Δ.

Ο μαθητής κατά την εκτέλεση της άσκησης χρησιμοποίησε την απτική ανάγνωση (κείμενο της άσκησης), την ακρόαση από αναγνώστη οθόνης (πολλαπλές επιλογές) και το τετράδιο braille (καταγραφή σωστής απάντησης, την οποία έλεγε προφορικά και μετά την κατέγραφε στο τετράδιό του).

Στο τέλος της ώρας δόθηκαν *ως καθήκοντα* στο μαθητή να συντάξει μια περίληψη του κειμένου (80-100 λέξεις) στα ελληνικά και να γράψει το θεματικό κέντρο του κειμένου, αν αυτό είναι εφικτό, στη μητρική του γλώσσα. Ο μαθητής ανέφερε ότι δεν γνωρίζει τόσο καλά τη μητρική του γλώσσα ώστε να ανταποκριθεί στο καθήκον αυτό.

4η διδακτική ώρα

Στάδιο 8 - διόρθωση λαθών - ολοκλήρωση της πιλοτικής εφαρμογής

Ο μαθητής παρέδωσε τις εργασίες του στη δασκάλα σε ψηφιακή μορφή (περίληψη και θεματικό κέντρο).

Η δασκάλα ζήτησε από το μαθητή να ανατρέξει στη σελίδα 66 του βιβλίου βλεπόντων και να κάνει το τεστ το οποίο έχει κάνει και η ίδια φροντίζοντας τα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

αποτελέσματα να δείχνουν πως διαθέτει εργασιακό άγχος. Στο διάστημα που μεσολαβεί η δασκάλα ελέγχει τις εργασίες και σημειώνει τα λάθη. Από το τεστ διαπιστώθηκε ότι ο μαθητής δεν έχει εργασιακό άγχος. Η δασκάλα εισάγει τις εκφράσεις «τι θα μπορούσες να με συμβουλέψεις ώστε να μην αγχώνομαι υπερβολικά, τι θα με συμβούλευες να κάνω ώστε να μην αισθάνομαι άγχος στη δουλειά μου;» Στο τέλος η δασκάλα επιστρέφει τα φύλλα εργασίας και τις εργασίες του μαθητή και προχωρεί στη διόρθωση των λαθών.

Διαπιστώσεις

Η πιλοτική εφαρμογή αναπτύχθηκε σε 4 διδακτικές ώρες, ξεπερνώντας κατά πολύ τον αρχικό σχεδιασμό (2 διδακτικές ώρες) καθώς προσαρμόστηκε στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μαθητή.

Η υπέρβαση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι στη διάρκεια του μαθήματος μεσολαβούσαν διαστήματα νεκρού χρόνου επειδή ο μαθητής:

- δεν διέθετε ικανοποιητική δεξιότητα στη διαχείριση πολλών αντικειμένων σε συγκεκριμένο χώρο με συνέπεια να καθυστερεί στην ανίχνευση, τοποθέτηση και επανατοποθέτηση των αντικειμένων (μηχανή braille, εκπαιδευτικό υλικό) και
- δεν ήταν καλός αναγνώστης braille με αποτέλεσμα να χάνεται αρκετός χρόνος στην αποκωδικοποίηση λέξεων και προτάσεων και στην αναζήτηση των πληροφοριών μέσω αναγνώστη οθόνης (άνοιγμα αρχείων, προγραμματισμός αναγνώστη).

Έτσι συχνά διακόπτονταν η ροή της παράδοσης με αποτέλεσμα να χάνεται ο ειρμός παρακολούθησης και να πρέπει η δασκάλα να ανακεφαλαιώνει ώστε να μην υπάρχουν κενά κατά την παρακολούθηση.

Παρατηρήσεις

Επειδή ο μαθητής μας ήταν κακός αναγνώστης braille:

- Η χρήση της απτικής ανάγνωσης περιορίστηκε σε μικρής έκτασης προτάσεις του κειμένου, (το λεξιλόγιο στην αρχή του κειμένου), και κατά την παρουσίαση των μορφοσυντακτικών δομών (κάρτες braille) και έγινε σύσταση στο μαθητή να εξασκείται στην απτική ανάγνωση.
- Η απτική ανάγνωση, στο μέτρο που εφαρμόστηκε, λειτούργησε και ως πρακτική ανάπτυξης της λεπτής κίνησης και του προσανατολισμού κατά την πλοήγηση σε κείμενο απτικής μορφής.
- Η μηχανή braille χρησιμοποιήθηκε σε όλες τις περιπτώσεις που έπρεπε να χρησιμοποιηθεί για να υποκαταστήσει το μαυροπίνακα, καθώς ο μαθητής είχε πολύ καλή ταχύτητα κατά τη γραφή.

Ωστόσο ενδιαφέρουσα παρατήρηση αποτελεί η ικανότητα του μαθητή να συνδυάζει τις δύο μορφές του εκπαιδευτικού υλικού (απτική και ψηφιακή) και να εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες του αναγνώστη οθόνης πετυχαίνοντας το επιθυμητό αποτέλεσμα ιδιαίτερα κατά την επιτέλεση των ασκήσεων στη διάρκεια του μαθήματος.

Τέλος σημειώνουμε ότι

Στην περίπτωση που η διδασκαλία γίνεται μέσω αναγνώστη οθόνης (σε άτομα που έχασαν την όρασή τους αφού ολοκλήρωσαν το γραμματισμό στη μητρική γλώσσα ως βλέποντες (όπως ο μαθητής μας) και είναι κακοί ή μέτριοι αναγνώστες braille) το

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

διδασκτικό υλικό είναι ανάγκη να προσαρμοστεί ανάλογα.

Αξιολογείστε τις παρακάτω ερωτήσεις σημειώνοντας με X την απάντησή σας στον αντίστοιχο χαρακτηρισμό:

	Πάρα πολύ	Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
Οι δραστηριότητες του μαθήματος έδιναν τη δυνατότητα για ισότιμη συμμετοχή όλων των μαθητών					
Ο τρόπος που έγινε η διδασκαλία, βοήθησε ώστε οι μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στο μάθημα	X				
Ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων του προγράμματος έλαβε υπόψη τις ατομικές διαφορές των μαθητών	X				
Οι μαθητές έδειξαν ενδιαφέρον για το μάθημα	X				
Οι μαθητές συμμετείχαν ενεργά στις δραστηριότητες του μαθήματος	X				
Οι πλειοψηφία των μαθητών ανταποκρίνονταν επαρκώς στις απαιτήσεις του προγράμματος		X			
Οι μαθητές αναλάμβαναν με όρεξη και διάθεση εργασίες σχετικά με το μάθημα	X				

Αξιολογείστε τις παρακάτω θέματα σημειώνοντας με X την απάντησή σας στην αντίστοιχη βαθμολογία (Άριστα =5, Καλά=4, Μέτρα=3, Κακά=2, Απαράδεκτα=1, Δεν ξέρω=0).

(Στο βαθμό που κάτι από τα παρακάτω δεν ίσχυσε ή δεν γνωρίζετε σημειώστε 0)

	5	4	3	2	1	0
Το εκπαιδευτικό υλικό που σας διατέθηκε, σε επίπεδο πληρότητας περιεχομένου	X					
Το εκπαιδευτικό υλικό που σας διατέθηκε, σε επίπεδο χρησιμότητας	X					
Το εκπαιδευτικό υλικό που σας διατέθηκε, όσον αφορά την ευκολία στη χρήση του		X				
Το εκπαιδευτικό υλικό που σας διατέθηκε, σε επίπεδο αποτελεσματικότητας	X					
Το εκπαιδευτικό υλικό που σας διατέθηκε, σε επίπεδο κατανόησης	X					
Το εκπαιδευτικό υλικό που σας διατέθηκε, όσον αφορά την κάλυψη των αναγκών σας	X					
Το εκπαιδευτικό υλικό που σας διατέθηκε, σε επίπεδο καλαισθησίας						X

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Για το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, ©
2013-2014

Στο πλαίσιο της Πράξης:

**«ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ:
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ι.Ν.Καζάζης

Παραδοτέο: Προσαρμογή υλικού για τη
διδασκαλία, εκμάθηση, πιστοποίηση της
ελληνικής σε άτομα με αναπηρίες

Η ομάδα εργασίας:

Δήμητρα Ζούμα, Φιλολόγος, Απόφοιτος Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.,
διδάσκουσα στο Κ.Ε.Α.Τ. παράρτημα Θεσσαλονίκης (τέως Σχολή Τυφλών «Ο Ήλιος»).

Υπεύθυνες Παραδοτέου: Άννα Κοκκινίδου & Μαρία Δημητρακοπούλου (Υ.Π. διετέλεσαν
επίσης οι : Γεωργία Ματζουλά, Κυριακή Σπανού & Δημήτριος Τζιμώκας)